

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold., za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in opravništvo sta na mestnem tergu št. 10.

Pridiga o cerkveni glasbi.¹⁾

(Priobčil P. Hugolin.)

Laudate Dominum in chordis
et organo. Ps. 150.

Sv. Vincencij Pavlanski je imel revne, pa bogaboječe stariše, ki so ga zamogli z delom svojih rok le borno preživiti in izrediti. On sam je že v nežni mladosti pasel čredo. Dvanajst let starega pošljejo stariši v šolo, kjer se je s pridnostjo odlikoval in se kmalu tolikanj priučil, da je zamogel sam druge podučevati. Ker je imel veliko veselja do duhovskega stanú, poda se na višje šole; po končanih naukih prejme mašniško posvečenje in postane zvest, goreč pastir izročeni^m mu duš.

Primerilo se je pa, da je sv. Vincencij po opravkih moral čez široko morje. Na poti ga vjamejo morski roparji, peljejo ga v Tunis (v Afriki), ter ga prodadé v sužnost, kakor se pri nas prodá nespametna žival. Kupil ga je turek, ki je bil prej kristjan, je pa zavoljo časnega dobička zatajil Kristusa in odpadel od vere. Vincencij je imel tukaj huda opravila na polji, zakaj vročina je v Afriki posebno za Evropejca neznosna. Toda vse je prenašal poterpežljivo; zvesto je služil Bogú, in pridno delal svojemu gospodarju. Gospodinja, turkova žena, ga je večkrat pri delu opazovala in zelo se ji je prikupil. Rada ga je poslušala, če je pripovedoval o kerščanski veri; še raje je poslušala, če je pel kako pobožno pesen. Včasih je šla na polje, kjer je Vincencij delal, samo da ji je zapel kak psalm ali pesen Matere Božje. To sveto petje je blago gospodinj^o tolikanj omehčalo, da je nekega večera možu očitala, zakaj da je kerščansko vero zatajil, od katere je tolikanj lepega čuti, da človeka navdá z nepopisljivim veseljem.

Te besede so možá tako pretresle, da je takoj sklenil, sê ženó in Vincencijem podati se na Francosko. Srečno pridejo tje; mož je bil zopet sprejet v naročje katoliške cerkve, žena pa kerščena. Vincencij je še mnogo let živel

¹⁾ To pridigo sem našel v zapuščini ranjcega g. kanonika Mlakar-ja († 30. dec. 1880). On pa jo je podedoval z drugimi rečmi od svojega nečaka ranj. g. Škofic-a, župnika na Suhorji. Pisava je Škofic-eva in brez dvombe jo je sam pridigal v Čermošnjicah, kjer je bil kaplan. Pridiga je namreč v originalu nemška (za Kočevarje), a zraven je tudi slovenska osnova, in slovenski dodatek. Vesel sem bil te najdbe, in gotovo vstrežem vsem prijateljem cerkvene glasbe, ako pridigo v našem glasilu priobčim. Zraven pa moram opomniti in potožiti, koliko dragocenih stvari gré po smerti duhovnih gospodov k nič. Slovenska literatura je gotovo najbolj zastopana v knjižnicah duhovnov, ali večina literarnih zapuščin gre na funte. Zatoraj

v Parizu, in se posvetil skerbi za ubožne in zapuščene. Umerl je 84 let star, in se preselil tje v svitla nebesa, kjer v koru zveličanih prepeva božjo slavo, kakor jo je nekdanj prepeval v Afrikanski sužnosti. ¹⁾

Preljubi moji poslušalci! V kak namen sem vam povedal to zgodbo? Opozoriti sem vas hotel na velikanski vpliv, ki ga ima lepo petje na človeško sercé. Pobožna pesen včasih več premore, kot najlepša pridiga; Bogu je bolj dopadljiva, kot najpriserčniša molitev.

Lepo petje je poduk priprostim brez vse vsilatve; lepo petje tolaži žalujoče, ohladi serd in omešča divje značaje, olajša človeku grenke skerbi, z milim glasom ga vabi k pokori, in dvigne njegovo dušo v nadzemske višave, kjer okusi nebeško sladkost in se tako ukrepi, da terdno sklene, v bodoče skerbno ogibati se greha, pa zvesto hrepeneti le po kreposti. Lepo petje daje besedam pridigarjevim večjo moč, tolmači visoke skrivnosti vere, katere se na altarji dopolnjujejo . . .; sploh pa podeljuje katoliški božji službi tisto zunanjo lepoto in bliščobo, katero krivoverci toliko in tako težko pogrešajo. ²⁾

To je namen cerkvenega petja, cerkvene glasbe, ki se pa tako poredkoma doseže, ravno ker naše petje nima tistih lastnosti, kakoršne bi imeti moralo. Tudi orglje so v cerkvi postavljene, da bi petje podpirale in ga v serca vernih vodile. Petje in orgljanje ima tedaj v cerkvi vzvišen namen. Po mojih mislih ne bo od več, ako se na tem svetem mestu enkrat govori o cerkveni glasbi. I. del mojega govora vam kaže, káko naj bo cerkveno petje; II. del vam pove, čemu so orglje v cerkvi.

I. del.

Petje sploh je dvojno: svetno in cerkveno. O svetnem ne bom dosti govoril; le mimogredé naj bode omenjeno, da je svetno petje lahko nedolžno ali pa pregrešno. Nedolžno svetno petje lahko mnogo dobrega učini; tega se bode prepričal vsak, kdor človeško sercé pozna in se v prva leta mladosti nazaj ozrè. Petje je otroku, da tako rečem, prva dušna hrana. Kako rad posluša pesnico, ki mu jo mati poje poleg zibelj. In če malo odrase, sam poskuša nežno melodijo. O kaka radost je bila po zimi za nas otroke pri gorki peči, če nam je dekla zapela lepo pesnico. V sercé je segalo, in nas včasih bolj vpokojilo, nego šiba. Od tega časa je solnce vže sto in stokrat izšlo in zašlo, ali še danes se radostni spominjamo srečnih dni nežne mladosti. S pesnijo se pastir pri čredi kratkočasi, s pesnijo se vbrani slabim mislim in željam, ki bi se sicer lahko v serce prikradle. Pevaje plevejo žene in dekleta plevel, in delo gre urno od rok. Po senožetih kosci ukajo in med petjem travo urno sekajo. Pevaje prežene popotnik po noči v tannem gojzdu strah iz serca in prej, ko je mislil, doseže svoj cilj. — Res, lepa svetna pesen je sol življenja, ker ona skerbi, da se življenje ne popači. Svetne dogodbe se smejo popevati, samo naj se duh višji pospne, da ne pozabi svojega namena, ki je čednost in večno zveličanje.

V starih časih je Tirtej z junaškimi pesnimi navduševal Špartance za boj proti Meséncem. Serbski goslar je netil navdušenje proti krutim turkom; z eno besedo: s petjem se ogrevajo mlada serca v ljubezni do mile očetjave.

¹⁾ Življenja srečna pot, str. 283.

²⁾ Zgod. Dan. 1850, I. 2.

Po hudi uri narastejo vodé in pokončajo najlepše polje; včasih odnesó rodovitno zemljo sè sadovi vred, razdenejo travnike, umažejo travo in vse z blatom prevlečejo. Ravno tako, in še večjo škodo pa stori petje, ako je umazano in pregrešno. Kdo ni slišal o puntarski pesni, po imenu Marseillaise (beri: Marzejléz), katera je francozko ljudstvo od prekucije do grozne moritve gnala, da je bilo bolj divji zverini podobno nego človeku. Koliko hudega zakrivé nečiste pesni, ker v sercu neprevidnemu vnetijo divji ogenj mesenega poželenja. Takih pesni nas varuj ljubi Bog!

Ako tedaj nedolžno svetno petje toliko dobrega učini, kolikanj bolj vzvišeno pa je cerkveno petje! Zakaj namen tega je, sercé človeka od vsega posvetnega odverniti, in ga v nebó povzdigniti; namen cerkvenega petja je, človeka v molitvi podpirati, olajšati mu premišljevanje večnih resnic, pomnožiti njegovo vero, ukrepiti njegovo upanje in vnetiti v njem plamen svete ljubezni. Vpliv petja, ako je res cerkveno, ne dá se popisati. Da se pa smé imenovati cerkveno, mora imeti sledeče lastnosti:

1. Najdražji biser ne mika človeškega očesa, ako je v umazani posodi. Zveksa se pa njegov kras, če ga denemo v snažno, lično posodo. Tudi resnice ti bolj dopadejo, ako se ti povedó z vzvišenimi pa razumljivimi besedami; dopade ti govor lepo sestavljen, kjer ena misel lepó drugi sledi. Radi poslušamo pripovednika, ako govori v izbranih besedah, če tudi ni stvar Bog vé kake važnosti. Nasproti nam pa tudi prav mikavne reči ne godijo, če se pripovedujejo suhoparno, brez notranje zveze. Tudi kerščanske resnice v oblikah pesni zahtevajo izbrane in vzvišene, vendar razumljive besede, ker le takó najdejo pot v sercé in dosežejo svoj namen.

Ko so se očetje jezuiti v deželi Paragnay (Amerika) kot misijonarji naselili bili, našli so tamkaj prav divje in hudobno ljudstvo. Paraguajci se z redovniki niso hoteli sprizniti in o spreobrnjenji ni bilo govora. Božja beseda ni našla v njihovih sercih pripravnih tal, še z darovi se niso dali omečiti. Očetje si celó življenja niso bili svesti. Kaj si zmislijo modri možje? Pokličejo precejšno število izurjenih pevcev, in ž njimi se podajo prav tje, kjer jih je čakalo divje ljudstvo. Ko so bili že prav blizo njih, zapojó iz vseh gerl prav vbrano. Divjaki poslušajo krasno pesen, in se pevcem polagoma približujejo. Kerščanski pevci se zdajci obernejo, in se pevajoči vračajo v svoja stanovanja; divjaki pa — krotki kot jagnjeta — jim verno sledé. Doma so pevci še lepše prepevali in tudi postregli so Paraguajcem, kolikor se je dalo. Glejte, tako so terdovratne divjake ukrotili, jih v Jezusovem nauku podučili in kerstili. Petje je tedaj storilo, da so postali najverniši kristjanji. Glejte, koliko premore sveta pesen!

2. Tudi melodija (véža) mora biti besedam primerna. Če si žalosten, ne ljubi se ti smežati, burke vganjati ali skakati; če si vesel, ne boš delal kislega obraza. Taka je tudi s pesnijo. Resnim, pretresljivim resnicam (smert, sodba, terpljenje Jezusovo), ne pristje vesela melodija, ki noge za ples dviguje, pa ne nagiba sercé k premišljevanju rečenih resnic. Veselim resnicam (rojstvo, vstajenje našega Gospoda) se podá vesela melodija, ker premišljevanje teh resnic budi v človeku veliko radost. Vendar je veselo cerkveno petje od veselega svetnega neizrekljivo različno, o čemer pa pozneje.

Celó divji značaji se dadó omečiti s takim svetim petjem. Na Francozkem so za časa prekucije k smerti obsodili nedolžne nune karmelitarice. Akoravno krotke, kakor ovčice, so jih vendar v železje vklenjene peljali v Pariz. Na cestah se je terlo zdvijanega,

kervoželjnega ljudstva. Karmelitarice — Kristusove neveste — zapojó krasno Marijino pesen: „Češena, gnade polna si!“ Mirno pa ginljivo so pele, kakor so bile vajene v domači cerkvi. Ko so prvi glavo odsekali, pele so druge naprej, in niso obmolknile, dokler ni slednja položila glavo pod nož. Ljudstvo je nemo poslušalo; ni ploskalo, ne vpilo, kakor sicer, kadar so glavé odletavale. Petje jih je omečilo, da so jeli zopet človeško čutiti. ¹⁾

(Dalje prihodnjič.)

Cerkvena glasba na Laškem.

Marsikaj lepega se je govorilo in bralo v zadnjih dnéh o velikanskem in zgodovinsko pomenljivem popotovanju Slovenov v večno mesto Rim. Naj izpregovori toraj vsled poročila romarja-ceciljanca — tudi „Cerkveni glasbenik“ nekoliko besedi o cerkveni glasbi v Rimu in drugih mestih.

Korov, kakoršni so pri nas (to je vzvišeno mesto za orglje in pevce v zadnjem koncu cerkve), v vseh večjih rimskih cerkvah ni, ker bi morale ne navadno velike orglje biti, da bi bile primerne mogočnim in veličastnim hramom božjim. Zato imajo v bazilikah več orgelj, ki stoje ali blizo glavnega altarja ali so postavljene v kapelah, kjer so najbolj potrebne. Tako so n. p. v cerkvi sv. Petra ene orglje v srednji kapeli leve ladije, kjer se zbirajo kanoniki k duhovskim molitvam in kjer počiva pod altarjem teló slavnega cerkvenega učenika Janeza Krizostoma. Druge se pa lahko predstavljajo od enega altarja k drugemu, kjer je ravno božja služba. Najboljše orglje, kolikor sem jih slišal v Rimu, so one v cerkvi Jezusovega presv. Imena blizo terga „Venecija“. Nisem pa mogel slišati onih, katere je postavila lansko leto lionska firma J. Merklin v francozki narodni cerkvi sv. Ludovika. Po poročilu „Musica sacra“ (1881., št. 1.) imajo te orglje 4 klaviature in 38 spremenov ter pred vsemi drugimi to prednost, da se igrajo lahko crescendo in decrescendo.

V praznik sv. apostolov Petra in Pavla smo bili pri slovesni božji službi v Loreti. Častitljivo in bliščobno se je obhajala sveta maša, ker pri ti slavnoznani romarski cerkvi je nad 30 stalnih duhovnikov. Toda petje nas ni povzdigovalo k pobožnosti. Pravijo, da se spozna že iz rezponzorij, koliko je vreden pevski zbor in ravno odgovarjalo se je tako mehanično in brez občutka, da je žalilo serce in uho poslušalca. „Credo“ so peli tako dolgo, da je eden izmed asistence zaspal na stolu. Krasen tekst offertorija: „Constitues eos principes“ se je pel dvoglasno, pa v tako zvitih melodijah in s tako nepotrebnim ponavljanjem besedí, da smo komaj čakali konca. Še bolj poskočno je bilo orgljanje, posebno pri sklepu božje službe, ko so se glasili vsi spremeni, med katerimi je nesterpljivo vrišala hripava in razglašena trompeta.

Zvečer tega dné smo bili pri blagoslovu v stolni cerkvi v Anconi. Še zdaj mi doné po ušesih mili in zraven krepki glasovi kakih 12 dečkov, ki so peli „Tantum ergo“ in „Genitori“. Le temu se je čuditi, kako da more terpeti laška duhovščina gerdo razvado, da se ravno takrat, ko se daje blagoslov s presv. R. T., na koru igrajo valcarji in polke, s katerimi se onečastuje Najsvetejše!

Kakor je znano, se odlikuje na Laškem v oziru petja pred vsemi drugimi pevski zbor cerkve sv. Petra v Rimu. In zakaj bi se tudi ne, saj je ta krasna

¹⁾ Zgod. Dan. 1859, I. 2.

bazilika kraljica cerkvá celega sveta! Trikrat sem imel priložnost, to petje poslušati. Pervič v praznik Marijinega obiskanja (2. jul.), ko je bila zjutraj ob 8. slovesna sv. maša v poprej omenjeni korarski kapeli. Vse bi bilo dobro, ko bi bil imel le organist nekoliko več usmiljenja z inštrumentom. Spremljal je ta laški sanguinik vso „Glorio“ s polnimi orgljami in zadušil s tem vse besede, tudi tiste, ki so tako mirnega, ponižnega in skesanega zapopadka (pax hominibus... adoramus Te... Agnus Dei... miserere nobis... suscipe deprecationem nostram...). Naj mi je dovoljena tukaj pravična opazka, da tudi pri nas ne potrebujemo tolikanj izurjenih organistov, ampak toliko več razumnih dirigentov. Orglje zna marsikdo pritiskati, da bučé in vrišćé; toda duha dati skladbi, kakoršni ji gre...?! In brez tega je vse naše muziciranje „aes sonans et cymbalum tinniens“.

Veliko bolje je pel ravno ta zbor pri slovesni (latinski) maši Strossmajerjevi pri sv. Klementu v praznik ss. naših apostolov Cirila in Metoda. K sreči v tej cerkvi ni orgelj in ravno zato smo mogli še le ceniti in občudovati izurjenost pevcev. Petje je bilo strogo liturgično in skladbe cerkvenega duha.

Ves pevski zbor sv. Petra pa smo slišali 6. julija pri sijajni akademiji vatikanski v dvorani „Clementina“, kjer je med nekaterimi govori pela vsa „capella“ — kakih 40 mož — v krasni rudeči in višnjevi uniformi. Vendar pa si upam opomniti, da so sedanji nemški pevski zbori bolj olikani v dinamiki in da vatikanski falzetisti prijetnih deških glasov ne morejo doseči.

gospoda?

D o p i s i.

— **Iz Ljubljane.** — „Cecilijansko gibanje na Českem velikansko napreduje, takó, da koncem tega leta ne bode nobenega kraja, kjer bi ne bilo okrajnega društva sv. Cirila“. Tako piše „Cyrill“, list za katoliško cerkveno glasbo na Českem, Moravskem in Šlezkem, glasilo „Občnega društva Cirilskega“ v 7. in 8. šte. 1881. — Vrednik gospod F. I. Lehner popisuje vso svečanost sv. Cirila in Metodija kot nenavadno pomenljivo dogodbo letošnjega leta. Večer pred praznikom slovanskih sv. apostolov poslal je msgr. Fran graf Schönborn iz Rima telegram v Prago, v katerem podelé sv. Oče poseben blagoslov društvu sv. Cirila. Povsodi se vse vse giblje in dela; edino zapreko stavlja samo sim ter tje zanemarjenost dosedanje cerkvene glasbe, pa tudi to bode čas že zlečil. Dragi slovenski „Cerkveni glasbenik“! — serce človeka boli, kadar prebira česki glasbenik „Cyrill“. Iz vsih krajev se v njem oglašá navdušenost za pravo umetnost, ki ima najčistejši namen, Boga nad vse, iz vsih moči in z vsemi sredstvi svetih umetnosti častiti — peró mi hoče iz roke pasti, če primerjam s temi velikimi vspeli napredek našega društva na Slovenskem: pač drug zrak, drugi ljudje! Le nekatere cvetke hočem častitim bralcem podati iz česko-slovanskih logov:

1. V pražkem semenišči pojó vsi alumni - pevci radi in navdušeno koral — „in simplicitate cordis mei laetus obtuli universa“ je čital g. dopisnik omenjenega lista na obrazih gg. pevcev. Leta 1880/1 se je pelo 78 maš (14 černih), 57 vesper (52 choraliter, 5 s falsobordoni). Razun koralnih skladeb so se pele figuralne, katere so zložili n. pr. Skuhersky, Kordule, Witt, Singenberger, Piel, Stehle, Haller, Křížkovsky, Casciolini, Foerster, etc.

2. Tudi v Litomeřicah imajo alumni razun koralá še velik repertoire raznih skladateljev.

3. Iz stolnice Kraljevohradske je novi stolni kapelnik in skladatelj Nešvera že „opero“ s kora pahnil in pravo cerkveno glasbo vpeljal.

4. Budejovice so imele prve svoje lastno društvo (Diöcesanverein) za vso škofijo in prevzvišeni g. škof Jirsik je sv. Cirilu na čast odobril nasvet, naj bi bilo to društvo veja glavnega pražkega občnega društva.

5. V Olomuci neumorno deluje stolni kapelnik Križkovsky; pa kaj hočemo tû o njem in njegovem trudu povedati, ker že slavno njegovo imé dovolj govori!

Navél sem tû samo nekatere glavne sedeže cecil. gibanja na Českem, ker vém, da „Cerkv. glasbenik“ nima veliko prostora, da bi o posameznih korih, če tudi le o pražkih, kaj povedal, kjer se posebno odlikujeta zbora pod vodstvom Jos. Foersterja in F. I. Lehnerja, ali kakó doveršeno da v Emaus-u koral pojó preč. očetje benediktini (nekdanji Beuronci). Sv. Cecilija naj nam pomaga, da bi se mogli le količkaj primerjati s takimi vspehi, mi, ki smo vendar že začeli reformovati ob času, ko je na Českem cerkv. glasba tekla še po stari strugi!

K. Kovač - Goryška

— **Iz Goriškega**, meseca julija.*) — Dragi Glasbenik! Križ je križ s tem našim cerkvenim petjem. Pa tolažimo se, saj so imeli tudi apostoli križ, pa še le velik, ko so oznanovali našo sv. vero. In vendar je ukazal Kristus: „Pojdite, oznanujte moj nauk vsem narodom“. Tako nekako pošilja tudi „Conc. Trid.“ in zdrav okus muzike: Idite, odpravite iz cerkve vso nespodobno muziko! — in v tem je križ.

Binkoštni ponedeljek pridem v A. Maša se je bila že začela, grem toraj v zakristijo. Poslušam orglje: Lep glas, mirno, tiho, pobožno orgljanje in petje in rezponzorija — koralna! Čudom sem se čudil — koralna rezponzorija na Goriškem! To je ravno tako čudno, kakor ko bi bili prvi kristijani godli mazurke v cerkvi. Vem, da se trudijo za cerkveno petje nekoliko (še precej! Vr.) tudi tu pa tam v tominskih hribih, ali v goriški okolici — ne, tega pa ne!

Ogovorim kmeta: „Slišite, vi imate pa prav „fajn“ orglje, ni jih takih tu blizu“. Odgovori mi: „Oh ja! orglje so dobre, saj so še skoraj nove, pa organist, ta ni za nič, ta ne zna nič! Orglje imajo 19 registrov, pa jih ne zna vun potegniti; o! da bi slišali vse registre, še celo tambur imamo! Poprejšni organist, ta je bil mož!“ Jaz: „Konec maše naredil Vam je „marš“ — ni res?“ On: „O kaj še to, tudi med mašo, kako je znal lepo gosti, da ga je bilo veselje poslušati; njemu, da, so pele orglje; zdaj pa sliš'jo, da ni čuti orgelj skoro nič!“ Jaz: „Pa ima znabiti le zarad tega malo registrov odpertih, da se petje boljše sliši!“ On: „Kaj petje? ravno za to, ker je petje „švoh“, morale bi peti orglje dvakrat močnejše, bi bilo vsaj kaj slišati — pa kaj, saj ga ne more že nihče videti, saj bodo moral iti proč, ker ne zna nič!“

Tako in enako sodijo ljudje o cerkveni glasbi v A. Dobro, da je tudi gosp. župnik vnet za našo idejo; drugače stal bi gosp. učitelj — sam — čeravno terdno. „Ako me pošljete proč, pa pojdem“, to je njegovo načelo. Škoda, da jih ni dosti tako terdnih in energičnih.

Peli so pa kljub vsm zaprekam že: Molitor, missa in hon. ss. Ang. custodum; tisti dan, ko sem jaz poslušal, Nedvêd-ovo: Tebe, molit, oče večni itd. Dobro, da napravi gosp. nadučitelj še toliko, ker nimajo pevcí tam ne „pol solda“ od cerkve. Premoženja nima cerkev nič, vse — le iz gole miloščine, in ljudje kunštni — kakor so, si mislijo: Organistu dajmo nekaj, pevcev ni treba. Ako kdo hoče peti, prav! ako ne, bo pa organist celo mašo polke godil, tu pa tam kak valcar, mazurko, oberštajriš in maša bo toliko bolj kratka; čemu moliti tisti dolgočasen „roženkranc“ — bomo rajši poslušali organista, čemu pa imamo lepe nove orglje? — Ni res? prav moderni principi. Ako ne govore v resnici vsi tako, pa delajo, da mora biti človek že precej slep in gluh, da bi jih ne razumel. — Pa bodete rekli, to je prepolemično, ni pošteno! — Kaj? prepolemično? Saj so taki ljudje navadno neobčutljivi za vsako pametno besedo o tem. Ako mu poveš, da so tudi sv. oče Leo XIII. vneti za to stvar, smejal se ti bo, ter rekel, kaj hočeš, čemu vpeljuješ germanske (!) stvari pri nas?! Cerkevno petje — germanska reč! Koral prvih kristijanov — germansk,

*) Če tudi resnično, vendar nekoliko preostro; zato smo dalje časa premišljevali, kaj bi storili, sprejeli ali zavergli. Naj se toraj zgodi Vaša volja; da bi le kaj hasnilo! Vr.

Palaestrina — german, Lasso, Bains, Casciolini itd. itd., vsi ti so bili germani!! In Nemci skušajo posnemati te, tedaj vse germansko. Povej to komu — misliš, da Ti bode verjel? — Pa zadosti, o tem drugokrat — polemčno je še prešibko za take debele kože; „polemično“ bi se moralo govoriti, potem bi morda razumeli. — Da sem pa tukaj eno vas imenoval, ni nič nasprotnega, zopernega; vidite samo, kake težave imajo pametni organisti prestajati. Da je pa ravno v tem tergu vse zoperno cerkvenemu petju (ki to ime zasluži), ni nič — čudnega, saj so gospodje, katerim bi po njihovi službi imela biti vzvišena služba božja s cerkv. glasbo perva skerb, smertni sovražniki tega „cecilijanskega“ petja. A pod besedo „cecilijansko“ mislijo si vse, kar je „černo“ — „temno“ — „aschgrau“ — pusto samo tako — latinsko! — petje je „cecilijansko“. Ako pojejo v katerem kraju lepo, pobožno slovensko (ljudsko petje je tudi v tem krogu), pravijo: Saj pojejo tudi tukaj lepo, pobožno, cerkveno in vendar ni „cecilijansko“!!! Tak pokaže, da ve, kaj je „cecilijansko“ toliko, kolikor gluh — kaj je muzika. Taki pokažejo, da ne vedó, kaj je namen Cecilijinega društva, niti ne ve, da goji „tudi slovensko petje, tudi ljudsko petje“. Zapomnite si to, zlasti gg. duhovni, da se ne bodete tako pogosto „blamirali“. — Nasprotnih poštememu cerkvenemu petju je tudi po Goriškem 99 % vasij. In kar je splošno je v „modi“, ni sramota; če je moda še tako neumna, — saj se je nisem izmislil jaz. To, da ne bo kdo mislil, Bog ve, kako sem očernil oni kraj; tukaj ni prav nič črneja, kakor drugod, samo, da se drugod organist navadno ravna po željah ljudstva in dobro se razumejo — mir vlada; — tukaj ta organist ne zna pa — nič!

„Cecilijanec-duhovnik“, ki pa ni ud cecilijinega društva.

Razne reči.

— Vsi Slovenom prijazni — in tudi neprijazni listi so pretekli mesec prinašali poročila o rimskih romarjih, ki so bili — recimo to z veseljem — z največjim navdušenjem in s pravo bratovsko priserčenostjo, kakor n. pr. pražki „Čech“ v listu 6. julija t. l. piše, v Ljubljani sprejeti. Gosp. dopisnik tega lista piše iz Ankone ter popisuje vse potovanje, kakor je nam že iz drugih časnikov znano. Mi samo še objavimo nekoliko besed, tikajočih se cerkvenega petja. Omenjeni dopisnik „Čecha“ poroča namreč, da so bili romarji dne 27. junija na ljubljanskem kolodvoru z nagovorom in petjem sijajno sprejeti in od tod v stolnico peljani, kjer je bral sv. mašo Poljak duhoven. Do povzdigovanja so peli Čehi in Moravani (pesen o sv. Cirilu in Metodju, zložil P. Křížkovsky), po povzdigovanju Poljaki, potem Rusini in h konci maše zopet Čehi in Moravani pesen sv. Václava, dragocen biser starejših pesni. Nas Čehi — piše dopisnik — je spremljal z orgljami ravnatelj stolnega kora gosp. A. Foerster, brat našega praškega Jos. Foersterja. Takó jasno motivovane in čisto izpeljane predigre ne bodem nikdar pozabil. — — Potem smo se vrnili na kolodvor, od koder smo se navdušeni odpeljali proti Terstu; klicev „živio!“ in „slava!“ ni bilo konca.

— Praznik sv. apostolov Cirila in Metodija se je vsled okrožnice vis. čast. ordinarijata po vsih župnijskih cerkvah slovesno obhajal. Predaleč bi segalo, da bi hoteli o tem natančneje pisati. Le toliko omenimo, da se je na mnogih krajih pela staro-nova Kuhačeva „Hrvatska maša“, o kateri utegnemo prilično kaj več povedati. Tudi v ljubljanski stolnici se je 5. julija v slovenskem jeziku pela Lisztova hiuna v čast sv. Cirilu in Metodiju (ki jo je bil lani prinesel Cerkv. glasb.); toda — po slovesni sv. maši.

— V ljubljanskem duh. semenišči je bila 28. junija za gg. bogoslovce preskušnja iz koralnega petja. Mil. g. knezoškof Krizostom, ki se tolikanj zanimajo za lepo in pravo cerkveno petje, so ukazali to izpraševanje ter bili tudi navzoči. Upamo, da to ne bo brez dobrega vspeha za bodočnost.

— Učenci orgljarske šole „Cec. društva“ so imeli 28. julija očiten letni izpit iz vsih predmetov, kateri se jim predavajo. Izmed 14 učencev (začetkom leta jih je bilo 19), ki so letos šolo obiskovali, jo končajo trije: dva s spricalom sposobnosti, tretji pa se bo dal še izprašati prihodnje leto, katero se bo začelo 5. oktobra.

— Kanonik dr. Fr. Witt je praznoval dné 11. junija 25letnico svojega mašništva. Vsi škofjski predsedniki „nemškega Cec. društva“ so svojemu načelniku ta dan poklonili prekrasno, umetno izdelano latinsko adresno, katere konec je naslednji kronografikon: „ChorVs sanCtorVM pils preClbVs tlbI effVsIs appLAvDat“. — Tudi mi mu iz serca zakličemo: „Ad multos annos!“

— Cerkevno-glasbene vaje (podučevalni kurs), bodo v Pragi od 1. do 5. avgusta po načinu dunajskih in naših z raznimi produkcijami figuralnih in koralnih skladb in sê skupnimi večernimi zabavami. — V Ambergu pa je zborovalo Cec. društvo ratisbonske škofije od 26. do 28. julija. Na programu so bile maše od Haller-a, Hessler-a, Palestrine, Witt-a, litanije Mitterer-jeve i. dr.

— V Köln-u je 10. junija t. l. umerl Vojteh Gerson Stein, župnik pri sv. Uršuli. Da si tudi že kot duhovnik neumorno delaven, vendar je še zmiraj toliko časa našel, da se je bavil s cerkv. glasbo. 25 let je bil učitelj petja v nadškofojskem duh. semenišči; z besedo, peresom in v dejanji se je trudil za povzdigo cerkv. glasbe. Njegova pesmarica za kölnsko nadškofijo je doživela 26 natisov in je razširjena v več kot $\frac{1}{2}$ milijona eksemplarov. Na svitlo je tudi dal „spremljevanje orgelj k melodijam kölnske pesmarice“, „die kath. Kirchenmusik nach ihrer Bestimmung und ihrer dermaligen Beschaffenheit dargestellt“; Kyriale, 6 natisov. Naj blagi mož tudi v nebesih Bogu slavo prepeva!

— G. Jos. Seiling, založnik cerkvenih skladb v Ratisboni, je ustanovil „družbo za razširjanje v društven zapisnikh sprejetih del po znižani ceni društvenikom (občnega nemškega cecil. društva) v prid“. — Udje obč. cecil. društva, ki pristopijo tej novi družbi, dobivajo vse skladbe, sprejete v društven katalog, po zeló znižani ceni — do 50 %. Društveniki se delé v 4 verste. — Vplača koj, kadar kdo pristopi: Za 1. versto vsako leto 1 marko, za 2. versto vsako leto 2 marki, za 3. versto vsako leto 4 marke, za 4. versto vsako leto 8 mark. Društveniki 1. verste dobivajo razun vsih muzikalij Cec. društva po znižani ceni še cerkv.-glasbeno delo, 1 m. vredno, kot darilo. Društveniki 2. verste enako vse muzikalije po znižani ceni in cerkv.-glasbeno delo, 2 marki vredno, kot darilo. Društveniki 3. verste dobivajo isto, kar društveniki 2. verste, samo da si smejo darilo, netto 2 marki vredno, sami izbrati. Društveniki 4. verste dobivajo tudi vse muzikalije po znižani ceni; darilo, 3 marke vredno, po lastni volji, in zraven si smejo še skozi celo leto vse društvene muzikalije izposojevati brez plače. — Zapisnike vsih skladb razpošilja, ako jih kdo želi, g. Jos. Seiling v Ratisboni zastoj.

— Kakošno da je cecilijansko petje, izvedeli smo še le pred kratkem. Nedavno je bila mala družba duhovnov in neduhovnov skup; tudi psa so imeli med sabo. Naenkrat je jel pes prečudno tuliti. Eden izmed čč. gospodov se čudi takemu tulenju in vpraša, kaj da ima to pomeniti. Drugi pa ga potolaži, rekoč: „Ali mar ne veš, da pes zvede cecilijansko poje?“ — Za tako psovko pravega pomena nimamo nobene opazke, k večemu prošnjo do pravih cecilijancev, naj priporočajo omenjenega prijatelja, ne sv. Ceciliji, ampak — sv. Katarini; kajti psihijatri pravijo, da norost se pričinja s halucinacijami na vidu ali posluhu. Na Studencu je baje še nekoliko prostora praznega.

— Zadnji občni zbor „Cecil. društva“ na Predariskem je sklenil obertni se s prošnjo do prevz. g. knezoškofa briksenskega, naj bi blagovolil prevzeti pokroviteljstvo čez imenovano društvo. Na vloženo prošnjo je mil. g. knezoškof sledeče odgovoril: Ker sem posebno vnet za cecilijansko petje, ki je edino cerkveno, katero k pobožnosti vabi in plemenita, dá, sveta čutila vzbuja: zato z veseljem prevzamem pokroviteljstvo čez Vaše društvo. Vašega društva napore, da se „Musica sacra“, ki je v nekaterih krajih skoraj izginila, zopet povzdigne, bodem, kolikor moč, podpiral in mu s pripravnimi ukazi do moje duhovščine pomagal. S posebnim spoštovanjem

V Briksen-u...

† Janez, knezoškof.

Oglasnik.

Ravnokar je na svitlo prišla priporočanja vredna „Zbirka slovenskih mašnih pesni“ v čast slovanskima apostoloma i. t. d. sestavil in zložil za mešani zbor P. Angelik Hribar. Vseh pesni je skupaj 49, ena sv. Cirilu in Metodiju, 6 k sv. obhajilu, druge so razvrstjene za 10 maš. 15 napevov je iz Mohr-ove zbirke, 8 iz „Greith's Orgelbuch“, 1 iz Kloss-ove zbirke, 1 napev je zložil K. Mašek, 1 Gr. Rihar, 1 K. Ett, 20 izdajatelj, 2 pa neznan skladatelj, 3 pesni so iz „Cerkvenega glasbenika“ ponatisnjene. Cela zbirka v jako lični obliki velja pri Blaznikovih naslednikih 1 glđ. 50 kr. (po pošti 5 kr. več).

Opazka. Da bi se offertorium za praznik vnebovzvetja Marijinega ne pretergal, podajamo čč. gg. bralcem z današnjo številko dve prilogi; zato pa pride prihodnji list brez priloge.

Vredništvo.

Odgovorni vrednik lista Janez Gnjezdá. — Odgovorni vrednik muzik. priloge Anton Forster. Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.